

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ЛІЗИНГУ В АГРАРНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

О. Я. СТОЙКО

*кандидат економічних наук, доцент
Житомирський національний
агроекологічний університет*

Розглянуто проблеми щодо стану та розвитку лізингу в аграрній галузі. Досліджено механізм використання агролізингу суб'єктами лізингових відносин. Запропоновано напрями подальшої активізації агролізингової діяльності в Україні.

Постановка проблеми. Важливим чинником росту продуктивності праці у сільському господарстві та забезпечення сталого розвитку села є рівень технічного оснащення та можливість застосовувати новітні технології в аграрній галузі. В умовах дефіциту фінансових ресурсів у агропромисловому комплексі України простежується стійка тенденція до скорочення капітальних вкладень і зношення виробничих потужностей. Так, основними сільськогосподарськими машинами аграрні підприємства забезпечені лише на 40–58 %, понад 90 % з яких відпрацювали свій амортизаційний строк. Виробничі потужності підприємств сільськогосподарського машинобудування завантажені на 10–20 %, а знос технологічного обладнання досягнув 70–80 % [12].

У таких умовах для оновлення матеріально-технічної бази і підвищення ефективності сільського господарства аграрні товаровиробники потребують великих довгострокових вкладень капіталу, які можна одержати за допомогою лізингу. Потреба у лізингу для вітчизняних аграрних підприємств зумовлюється не тільки необхідністю кардинальної зміни матеріально-технічних ресурсів на інноваційній основі, а й недостатньою платоспроможністю більшості аграрних товаровиробників через ускладнений доступ до фінансових ресурсів з метою інвестування у підприємницьку діяльність. Тому проблема дослідження лізингової діяльності в аграрній галузі та обґрунтування напрямів її подальшої активізації набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку лізингової діяльності та особливості використання лізингових відносин з метою технічного переоснащення аграрної галузі досліджували такі вчені, як: А. В. Бурковська, І. Д. Бурковський, А. Ф. Головчук, О. Є. Гудзь, М. Я. Дем'яненко, А. Г. Загородній, Т. І. Лункіна, М. Й. Малік, Н. А. Марченко, В. І. Міщенко, О. О. Непочатенко, П. Т. Саблук, Т. І. Хомуляк та інші науковці. Проте окремі питання та перспективи лізингової діяльності вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників ще потребують подальшого вивчення й деталізації.

Мета дослідження – обґрунтувати необхідність та перспективи подальшої активізації агролізингової діяльності в Україні.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід до вивчення й удосконалення лізингової діяльності в аграрній галузі України. У процесі написання статті використано такі наукові методи: монографічний – для вивчення зарубіжного досвіду щодо функціонування механізму лізингового кредитування аграрного сектору; статистико-економічний – для оцінки сучасного стану та тенденцій розвитку лізингової діяльності в аграрній галузі; абстрактно-логічний – для теоретичних узагальнень і формування висновків.

Виклад основного матеріалу. Сільськогосподарські товаровиробники значну потребу в кредитних ресурсах спроможні задовольнити завдяки повнішому використанню потенціалу ринку лізингових послуг. Лізинг може бути непоганою альтернативою банківському кредитуванню, оскільки дозволяє значно зменшити стартові капіталовкладення, а отже відкриває широкі можливості для розвитку малого та середнього бізнесу.

Порівняно з іншими способами придбання технічних засобів (банківський кредит, оплата за фактом поставки, купівля з відстроченням оплати тощо) лізинг має низку переваг: знижує ризик неповернення коштів, оскільки за лізингодавцем зберігається право власності на передане майно; передбачає 100 % кредитування і не вимагає негайного початку платежів; забезпечує більш гнучкі умови лізингової угоди, ніж позика, оскільки надає можливість обом сторонам виробити зручну схему виплат; зменшує ризик морального і фізичного старіння майна для лізингоодержувача, адже майно не купується у власність, а береться в тимчасове користування; лізингове майно не враховується у лізингоодержувача на балансі, що не збільшує його активи і звільняє від сплати податку на це майно; забезпечує страхування від інфляції, оскільки платежі здебільшого фіксовані впродовж дії лізингової угоди; дає змогу відносити лізингові платежі на витрати виробництва лізингоодержувача і відповідно знижувати оподаткований прибуток; сприяє одержанню сільськогосподарським товаровиробникам додаткових можливостей щодо збуту техніки та обладнання.

Фінансовий лізинг в аграрній галузі є вигідною формою діяльності для всіх учасників цього виду інвестицій (табл.).

Таблиця

Інтереси учасників лізингових відносин в аграрній галузі

Учасники агролізингових відносин	Загальноекономічні інтереси	Специфічні інтереси
Постачальник	Збільшення обсягів реалізації сільськогосподарської техніки та устаткування	Реалізація агротехніки на ринку, альтернативні шляхи збуту агротехніки
Лізингодавець	Одержання прибутку у вигляді лізингової маржі або відсотків за лізингом	Посередництво між суб'єктами різних ринків, зведення їх інтересів в одній угоді, отримання знижок від виробників агротехніки
Лізингоодержувач	Вивільнення частини власного капіталу, необхідного для придбання основних засобів	Збільшення або модернізація виробничих потужностей; відсутня потреба у великих одноразових вкладеннях капіталу
Комерційний банк	Отримання нових довгострокових джерел доходів у вигляді відсотків і комісійних	Розширення асортименту послуг, залучення нових клієнтів, надання супутніх послуг
Страхова компанія	Збільшення обсягів страхових винагород	Залучення нових клієнтів, оптових покупців страхових послуг
Консалтингова фірма	Одержання доходів від консультацій	Накопичення досвіду з питань лізингу

Джерело: власні дослідження.

Разом із тим, лізинг має і певні недоліки, а саме: лізингові платежі за фінансовим лізингом сплачуються впродовж усього терміну дії угоди, навіть якщо науково-технічний прогрес робить лізингове обладнання морально застарілим; підвищується складність організації через велику кількість учасників лізингової угоди; при міжнародному мультивалютному фінансовому лізингу зростає ступінь валютного ризику, який переходить від одного до іншого учасника лізингової угоди.

Упродовж останніх років використання лізингу в сільськогосподарській галузі України має позитивну тенденцію. Так, обсяг укладених лізингових угод у 2012 р. склав близько 4,3 млрд грн (зростання до попереднього року більше ніж удвічі), а рівень проникнення лізингу в галузі досягнув 16,0 % [7].

Щороку сегмент сільського господарства як за галузями економіки, так і за типами об'єктів лізингу посідає друге місце після автотранспорту. І, незважаючи на те, що частка сільськогосподарської техніки в грошовому еквіваленті знизилася від 15,6 % у 2012 р. до 11,4 % у 2013 р., зростання склало понад 50,0 %. Так, якщо в 2012 р. загальна вартість укладених договорів лізингу, де об'єктом виступає сільськогосподарська техніка, становила 2,29 млрд грн, то вже в 2013 р. сума перевищила 3,6 млрд грн [1].

Незважаючи на позитивну динаміку, лізингові операції не набули належного поширення у вітчизняній аграрній галузі. За експертними оцінками, лізинговими технологіями користуються не більше 3,0 % агроформувань, тоді як у розвинених країнах за лізингом надходить 90,0 % промислового обладнання, а обсяги інвестицій за ними становлять до 30,0 % [3].

Активізація лізингової діяльності у галузі сільського господарства, на наш погляд, стримується такими чинниками: недосконалістю законодавчої бази; відсутністю системи оподаткування, яка б стимулювала бізнес; низькою платоспроможністю вітчизняних сільськогосподарських підприємств, їх неспроможністю своєчасно та у повному обсязі сплачувати лізингові платежі; різні конкурентні можливості суб'єктів ринку лізингових послуг (із монопольним становищем лізингодавців); високою вартістю лізингових угод; відсутністю доступу до довгострокового фінансування; психологічною неготовністю керівників і спеціалістів агроформувань до використання лізингу тощо.

Правову основу забезпечення існування інституту лізингу в нашій країні становлять норми Глави 58 Цивільного кодексу України [14] та спеціальний закон – Закон України «Про фінансовий лізинг» №723/97-ВР від 16.12.1997 р. [9]. Крім того, Україна приєдналася до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг, і з 01 липня 2007 р. її положення також є чинними для України. Позитивним фактором для розвитку ринку лізингу стало прийняття Податкового кодексу у частині здійснення лізингових операцій, зокрема щодо: виключення з бази оподаткування ПДВ комісії лізингодавців для фінансового лізингу; повернення права на податковий кредит при купівлі легкового автомобіля; можливість фінансового лізингу житлової нерухомості тощо [8].

Розвиток лізингової діяльності в аграрній галузі України бере початок із 1997 р., коли Постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.1997 р. № 1031 було створено Державний лізинговий фонд з метою поліпшення матеріально-технічного та сервісного забезпечення сільського господарства. Проте від самого початку діяльність фонду була неефективною і він зіткнувся з проблемою масового невиконання зобов'язань лізингодержувачами стосовно сплати лізингових платежів. З липня 1999 р. розпорядником коштів Державного лізингового фонду та його правонаступником стало Державне лізингове підприємство, а з квітня 2001 р. – Національна акціонерна компанія «Украгролізинг».

У процесі формування лізингових відносин в аграрній галузі України склалася наступна схема взаємодії учасників фінансового лізингу (рис.).

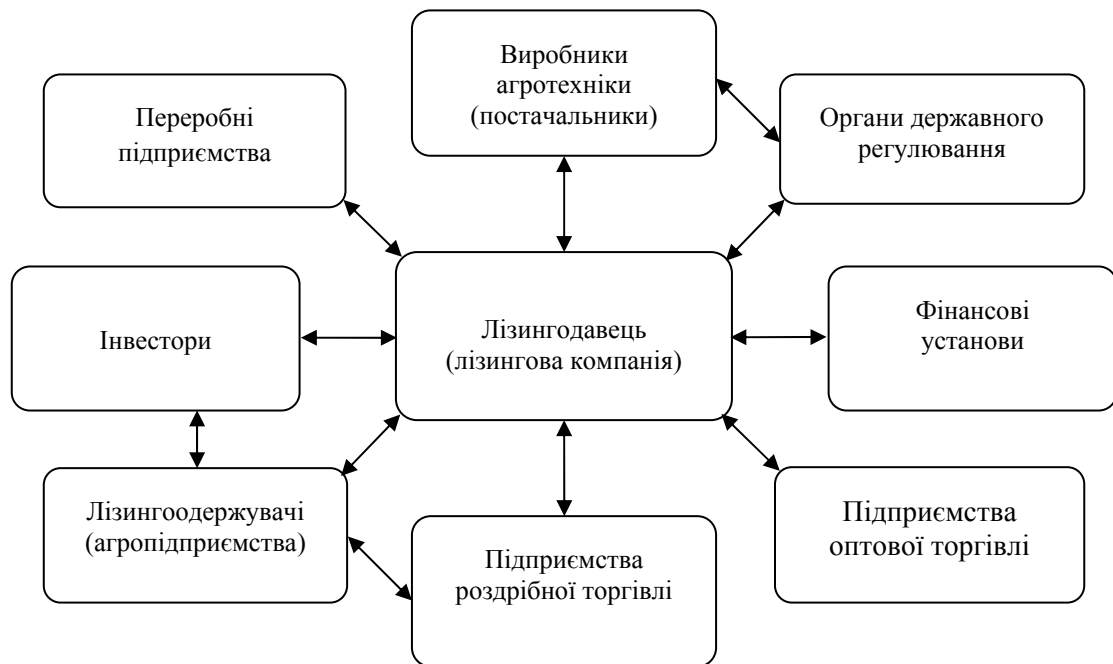

Рис. Схема взаємодії суб'єктів агролізингу в Україні

Джерело: адаптовано автором на основі матеріалів [6; 11].

Разом із лізинговою компанією, яка організовує та реалізовує фінансовий лізинг, лізингодержувачі (виробники агротехніки та сільськогосподарські підприємства) формують своєрідну основну вертикаль фінансового лізингу. При цьому лізингова компанія укладає договір купівлі-продажу з підприємством-виробником агротехніки, потім – угоду лізингу із лізингодержувачем – сільськогосподарським товаровиробником. Взаємовідносини між заводом-виробником і лізингодержувачем будуються на основі угоди про сервісне обслуговування агротехніки, придбаної через лізингову компанію. Інвестори та фінансові інститути забезпечують фінансування лізингових операцій; органи державного регулювання можуть надавати централізоване бюджетне фінансування, вирішувати питання, пов'язані з наданням пільг лізингодавцям і лізингодержувачам.

При організації агролізингу можна виділити кілька інноваційних підходів: реалізація лізингу із провідною роллю виробника агротехніки та обладнання; здійснення лізингової угоди в межах агропромислово-фінансової групи та створення регіонального агрохолдингу з лізинговою компанією, постачальницькими, ремонтно-технічними і агро-сервісними структурами. У першій схемі провідна роль в організації агролізингу відводиться вітчизняним виробникам сільськогосподарської техніки й устаткування, які зацікавлені у збереженні та розширенні ринків збуту своєї продукції. Вони можуть виступати як засновники лізингових компаній і передавати як внесок у статутний капітал вироблену агротехніку, яка згодом надаватиметься у лізинг. За такою схемою можливе залучення переробних підприємств у число засновників і, крім того, вони можуть брати участь у лізинговій угоді, частково сплачуючи лізингові платежі, що надасть цілісності лізинговим відносинам. Також можлива участь у заснуванні лізингової компанії і лізингодержувачів – аграрних товаровиробників, які матимуть певні переваги при отриманні майна у лізинг.

Наразі в Україні діє низка лізингових компаній, що надають технічні засоби у фінансовий лізинг, кількість яких, зареєстрована на початок 2013 р., перевищувала сотню [13]. В Україні склалося кілька типів лізингових компаній, що займають певну нішу на ринку агролізингових послуг і мають свою специфіку діяльності. Усіх їх можна поділити на дві групи: компанії комерційного лізингу та компанії державного лізингу.

До першої групи належать такі компанії комерційного лізингу:

1. Лізингові компанії, які створені комерційними банками і використовуються, поперше, як інструмент розміщення своїх активів і, по-друге, для надання послуг структурам-клієнтам комерційних банків.

2. Лізингові компанії, які належать підприємствам, що виробляють машини й устаткування. Вони є дочірними структурами, і головне їх завдання полягає у забезпеченні реалізації цієї продукції.

3. Регіональні лізингові компанії, які створюються для впровадження місцевих інвестиційних проєктів.

4. Лізингові компанії, що утворені великими фінансово-промисловими групами.

До другої групи належать лізингові структури, утворені за участю держави: ПАТ НАК «Украгролізинг», ДП «Спецагролізинг» та ін. Провідну роль серед них відіграє НАК «Украгролізинг», яка є основним оператором на ринку надання техніки сільськогосподарським товаровиробникам на умовах фінансового лізингу і виступає головним посередником у цій процедурі. Вона доволі диверсифікована, має 26 обласних філій, працює з кількома десятками виробників вітчизняної сільськогосподарської техніки.

Попри певні здобутки державних лізингових компаній, їх монопольна позиція на ринку лізингових послуг не дає можливості розвиватися приватним лізинговим компаніям, вносить викривлення й спотворення в лізингові схеми та дискредитує сутність лізингу. Підтримуючи вітчизняних виробників агротехніки, політика НАК «Украгролізинг» призводить до здорожчання цієї техніки для сільськогосподарських товаровиробників. Так, середня ціна трактора зростає на 5,0 %, що є цілком прийнятним, а комбайна – майже у 2 рази. У той же час ціна імпортованого зернозбирального комбайна (не гіршої, а іноді й кращої якості) на вторинному ринку техніки може бути у 1,5–2,0 рази нижчою за ціну вітчизняного, реалізованого через НАК «Украгролізинг» [3]. Відтак державна підтримка аграрних підприємств через фінансування НАК «Украгролізинг» призводить до підвищення рівня собівартості вітчизняної техніки, виробництва непопулярної техніки, зловживань та корупції в цій сфері і значно знижує ефективність використання коштів Державного бюджету України.

Щоб не втратити своєї частки на ринку агролізингових послуг і функціонувати як альтернатива державним лізинговим компаніям, окремі приватні лізингові компанії купують стару сільськогосподарську техніку, реставрують її та реалізують як нову за нижчими цінами. Недоліком приватних лізингодавців можна вважати те, що вони пропонують здебільшого ґрунтообробну техніку, трактори, комбайни, але не ризикують брати до власних лізингових портфелів великі об'єкти, наприклад, переробні комплекси.

На окрему увагу заслуговує неефективний механізм фінансування державної підтримки шляхом поповнення статутного капіталу НАК «Украгролізинг» із подальшим спрямуванням коштів на закупівлю сільськогосподарської техніки для передачі її у фінансовий лізинг. Упродовж 2010-2012 рр. НАК «Украгролізинг» на збільшення статутного капіталу отримав та освоїв із державного бюджету фінансування за бюджетною програмою (КПКВК 6801020) на загальну суму 730,3 млн грн. За передану у фінансовий лізинг сільськогосподарську техніку до компанії надійшло лізингових платежів на суму 225,6 млн грн, з яких лише чверть (60,1 млн грн) витрачено на придбання техніки для її подальшої передачі у фінансовий лізинг, а решта коштів на суму 165,5 млн грн (або 73,0 % від загальної суми надходжень) було витрачено на власні потреби компанії [10].

За результатами державного фінансового аудиту загальна сума неефективно використаних коштів державної підтримки аграрних підприємств через фінансування НАК «Украгролізинг» становить 669,0 млн грн, втрати придбаних активів – 98,3 млн грн, розрахунковий обсяг недоотриманих доходів – 31,0 млн грн. При цьому 165,5 млн грн не було спрямовано на виконання заходів Державної програми, а використано НАК «Украгролізинг» на власні потреби. Незважаючи на те, що Державною програмою передбачено видатки для придбання на умовах фінансового лізингу лише вітчизняної техніки й обладнання, операторами фінансового лізингу (НАК «Украгролізинг» та ДП «Спецагролізинг») спрямовано 130,0 млн грн (або 15,0 % коштів Державної програми) на закупівлю техніки іноземного виробництва. Ще одним прикладом неефективного використання коштів державної підтримки є спрямування придбаної сільськогосподарської техніки на суму 241,8 млн грн суб'єктам господарювання, які не є сільськогосподарськими товаровиробниками, зокрема ТОВ «ДПЗКУ – МТС» і ТОВ «Перлина Збруча» (Хмельницька область), які відповідно до довідок з ЄДРПОУ не займаються виробництвом сільськогосподарської продукції [10].

Підтримка сільськогосподарських товаровиробників державою повинна ґрунтуватися на розробці досконалішого механізму розподілу бюджетних коштів, а повноцінний розвиток лізингу в аграрній галузі має функціонувати на засадах ринкової конкуренції за участі як державних, так і комерційних лізингових компаній.

Для активізації співпраці з аграрними підприємствами державі слід стимулювати приватні лізингові компанії шляхом часткової компенсації лізингової ставки відсотка на рівні, що становить розмір облікової ставки НБУ; шляхом часткової компенсації вартості об'єкта лізингу після внесення авансового платежу лізингоотримувачем за ставкою, еквівалентною авансовому платежу, але не більше ніж 30 % [4].

Також для ефективності запровадження державної підтримки технічного оснащення аграрної галузі достатньо частково зацікавити потенційних покупців сільськогосподарської техніки інвестувати власні кошти, тим самим збільшуючи обсяги ринку техніки не за рахунок бюджету, як це було раніше, а за рахунок приватного капіталу.

Найприйнятнішим механізмом державної підтримки технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників може бути державна підтримка через механізм компенсації вартості об'єкта лізингу. За цим механізмом сільськогосподарський товаровиробник визначається з об'єктом лізингу у постачальника та звертається до лізингової компанії. У разі позитивного рішення щодо надання лізингової послуги, укладається договір фінансового лізингу (на суму, яка складає різницю між вартістю об'єкта лізингу та подвійною сумою авансу) і товаровиробник сплачує визначений авансовий платіж лізинговій компанії. Після отримання авансу лізингова компанія надає відповідну інформацію до відповідних державних структур, які у свою чергу надають підтвердження до казначейської служби. Після цього, казначейська служба перераховує лізинговій компанії платіж у розмірі суми авансу, що сплатив сільськогосподарський товаровиробник.

Такий механізм сприятиме підвищенню попиту сільськогосподарських товаровиробників на основні засоби виробництва та надходження до бюджету додаткових сум податків і зборів. Разом із тим, цей механізм забезпечуватиме матеріально-технічну базу агровиробників не на один рік, як у випадку з короткостроковим пільговим кредитуванням, а на 5–10 років, що у свою чергу сприятиме зниженню собівартості і підвищенню ефективності виробництва сільськогосподарської продукції. У результаті дії такого механізму унеможливлується державне втручання у розвиток ринку лізингу в аграрній галузі, і відтак ринок лізингових послуг наповнюватиметься значними обсягами приватного капіталу.

Під час укладання лізингових угод необхідно враховувати ризики, зокрема фінансові. До них, зазвичай, відносяться ризик несплати лізингових платежів у визначені терміни, ризик зміни відсоткових ставок на ринку капіталів тощо. У практиці застосо-

вується два способи зниження ризику: страхування лізингових ризиків і розподіл ризику між учасниками лізингової операції. Останній може бути реалізований завдяки участі в лізинговій операції більшої кількості учасників, які у свою чергу виступають гарантами виконання зобов'язань лізингоодержувача.

Вітчизняний досвід засвідчує, що страхування ризиків, пов'язаних з об'єктом лізингової угоди (майнове страхування), здійснюється за правилами, що розроблюються кожною страховою компанією окремо, де зазвичай вигодонабувачем є лізингова компанія, яка й сплачує страхову премію страховій компанії, а лізингоодержувачем відшкодовується лише сума сплачених страхових платежів лізингодавцю включенням їх у лізингові платежі. У той же час страхування фінансових ризиків в Україні поширення не набуло і практично не здійснюється. Це пояснюється не тільки складністю в оцінюванні існуючих фінансових ризиків, а тим, що природно призводить до здорожчання об'єкта лізингу для лізингоодержувача. Незважаючи на це, страхування фінансових ризиків, на наш погляд, є фактично найдієвішим засобом мінімізації ризиків агролізингової операції.

Для подальшої активізації розвитку лізингу в аграрній галузі необхідно:

- удосконалити нормативно-правову базу щодо лізингових операцій, зокрема у частині запровадження інституту міжнародного лізингу, створення сприятливіших умов оподаткування, кредитування, амортизації;
- забезпечити функціонування на ринку одночасно державних та приватних лізингових операторів, що сприятиме безперервному процесу оновлення основних засобів у господарствах із різним рівнем прибутку;
- диверсифікувати джерела фінансування лізингу, поряд із державним нарощувати обсяги приватного капіталу;
- збільшувати фінансування програм часткової компенсації вартості складної сільськогосподарської техніки та заходів із фінансового лізингу вітчизняної сільськогосподарської техніки;
- реформувати систему державної підтримки технічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників через механізм компенсації вартості об'єкта лізингу;
- запровадити механізм надання податкових пільг щодо операцій з міжнародного лізингу для ввезення на територію України високотехнологічного устаткування;
- запровадити механізм страхування фінансових ризиків, що сприятиме мінімізації ризиків агролізингової операції.

Запропоновані заходи сприятимуть підвищенню попиту сільськогосподарських товаровиробників на послуги лізингових компаній, наповненню ринку агролізингових послуг приватним капіталом, а відтак поліпшенню інвестиційного середовища в аграрній галузі.

Висновки. Протягом останніх років ринок лізингу сільськогосподарської техніки в Україні неухильно розвивається. Однак, незважаючи на позитивну динаміку, лізингові операції ще не набули належного поширення у вітчизняній аграрній галузі.

Діяльність лізингових компаній, які фінансуються з державного бюджету, не сприяє розвитку конкуренції та цивілізованого ринку лізингових послуг в Україні. Державна підтримка аграрних товаровиробників повинна ґрунтуватися на розробці досконалішого механізму розподілу бюджетних коштів, а повноцінний розвиток лізингу в аграрній галузі має функціонувати на засадах ринкової конкуренції за участі як державних, так і комерційних лізингових компаній.

Список літератури

1. Агролізінг: важливий, доступний, динамічний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vab.ua/ukr/press_centre/comments/agro-l-zing-vazhlyiviy-dostupniy-dinam-chniy/
2. Бурковська А. В. Стан і перспективи лізингової діяльності в сільському господарстві України / А. В. Бурковська // Економіка АПК. – 2013. – № 11. – С. 72-77.
3. Головчук А. Ф. Агролізінг як механізм реалізації державної інвестиційної політики / А. Ф. Головчук, О. О. Непочатенко // Збірник наук. пр. Уманського нац. ун-ту садівництва. – 2010. – Вип. 74, Ч. 2 : Економіка. – С. 7-16.
4. Гудзь О. Є. Сучасний вимір становлення та перспектив розвитку лізингових послуг в аграрній сфері / О. Є. Гудзь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://agrofin.com.ua/files/gudz_17.pdf
5. Коваль В. Лізинг як фінансовий інструмент розвитку підприємств АПК /В. Коваль [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://econa.at.ua/Vypusk_7/koval.pdf
6. Марченко Н. А. Особливості та перспективи агролізингу в Україні / Н. А. Марченко, А. В. Якунко // Проблеми інноваційного розвитку економіки України: зб. наук. пр. з актуальних проблем економічних наук : у 2-х ч. – Дніпропетровськ: ВД «Гельветика», 2014. – Ч. 2. – С. 72-78.
7. Обсяг лізингових операцій в 2012 році виріс на 30 % [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://finagent.com.ua/uk/news/15190>
8. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-17. – Ст. 112.
9. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>
10. Про ефективність виконання Державної цільової програми реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі / Державна фінансова інспекція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/97986;jsessionid=F262335A06A17F5A520771E1802D25CB.vapp25:2>
11. Резнік Н. Л. Обґрунтування розвитку фінансового лізингу в аграрній сфері економіки / Н. Л. Резнік // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №6 (133). – С. 141-143.
12. Саблук П. Т. Становлення аграрної політики в Україні / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2006. – № 1. – С. 3-7.
13. Хомуляк Т. І. Сучасний стан і перспективи лізингу в агропромисловому секторі / Т. І. Хомуляк // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2013. – № 2. – С. 252-258.
14. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

Состояние и перспективы лизинга в аграрной отрасли Украины

О. Я. Стойко

кандидат экономических наук, доцент

Житомирский национальный агроэкологический университет

Рассмотрены проблемы относительно состояния и развития лизинга в аграрной отрасли. Исследован механизм использования агролизинга субъектами лизинговых отношений. Предложены направления последующей активизации агролизинговой деятельности в Украине.

The state and leasing prospects in the agrarian industry of Ukraine

O. Stoiko

Zhytomyr national agro ecological university

The problems concerning the state and the development of leasing in the agrarian industry are considered in the paper. The mechanism of the agrolizing application by the subjects of leasings relations are substantiated. The directions of further activation of agrolizing activity in Ukraine are suggested.